

Motion till riksdagen 2005/06:N223

av Yvonne Andersson och Sven Brus (kd)

Skärgårdspolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utveckling av den svenska skärgården generellt och den östgötska speciellt.

Motivering

Visionen om framtidens skärgård som ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt bärkraftigt samhälle som ger kvinnor och män i olika livsformer och med olika krav på levnadsvillkor möjlighet att bo och arbeta i skärgården, urholkas alltmer.

Den svenska skärgården, inte minst i Östergötland, står för unika naturvärden och är en oersättlig livsmiljö för människor, såväl bofasta som besökande. Trots uttalade visioner och framtagna handlingsprogram för en levande skärgård finns idag en berättigad oro över att sådana värden riskerar att gå till spillo i brist på en aktiv och sammanhållen skärgårdspolitik.

För att kust- och skärgårdssamhällena långsiktigt ska kunna överleva som rekreationsområde för stadsbor krävs också en bofast befolkning året runt. Att verka för bättre utvecklingsmöjligheter för åretruntboende är i grunden viktigt för alla som bor där, året runt eller bara delvis.

Ett tydligt bevis för att något måste göras och att regeringen måste inse allvaret är det nätverk ett tiotal skärgårdskommuner från väst- och ostkusten bildat. Trots olika partitillhörigheter har man bestämt sig för att arbeta med ett antal frågor som skulle underlätta fastboende i skärgården.

- Dämpa utvecklingen av taxeringsvärdena i vissa områden.
- Få möjlighet att i vissa zoner reglera boendeformer genom plan- och bygglagen.
- Utredda frågan om var personer som vistas stora delar av året i sitt fritidshus ska vara mantalsskrivna och betala skatt.
- Förbättra möjligheterna att resa och att transportera gods i skärgårdarna.

Fel! Okänt namn på

Det är inte enbart ett östgötskt intresse utan även ett starkt riksintresse att de stora och unika svenska skärgårdsområdena hålls levande. Det handlar om rimliga villkor för näringsverksamhet och boende för skärgårdsbefolkningen men också om att tillvarata den unika miljön för turism och rekreation. Dessa båda intressen torde dessutom i långa stycken vara samverkande.

Kristdemokraterna har under åren motionerat om en mera sammanhållen skärgårdspolitik, och i några avseenden har förslagen lett till riksdagsbeslut och vidtagna åtgärder. Den utredning som sett över jordförvärvslagen gällande såväl boende- som sysselsättningsfrågor vid fastighetsöverlåtelser har dock inte presenterat några förslag som gynnar en levande skärgård. För stora delar av skärgårdsbefolkningen är fastighetsbeskattningens villkor och nivåer helt avgörande frågor. De regionala miljö- och hushållningsprogrammen pekar på att för de människor som har sin försörjning i de traditionella skärgårdsnäringsarna är taxeringsvärdena och fastighetsskatten ett problem. Orimligt höga taxeringsvärden leder i många fall till att en sedan generationer bofast befolkning tvingas bort till förmån för penningstarka fastighetsspekulanter. Det är oacceptabelt att ta ut en skatt på imaginära värden där fastighetens pris bestäms av opåverkbara faktorer.

Möjligheten att bo och verka i skärgården under hela året måste stärkas. Idag kan inte kommunerna säkerställa att områden som planeras för åretruntbostäder verkligen blir områden för helårsboende. En möjlighet vore att det i plan- och bygglagen ges möjlighet att skilja på helårsboende och fritidsboende som två olika funktioner och att kommunerna kan reglera det i sin planering, exempelvis i en detaljplan. I dagens plan- och bygglag finns inte den möjligheten.

EU har i en särskild rapport, *Ruralchange*, gått ut till alla medlemsländer och påvisat behovet av en laglig möjlighet att skydda lokala bostadsmarknader mot att brytas ned av penningstarka fritidshusspekulanter. Görs inget drastiskt, menar utredningen, kommer lokalbefolkningen inte bara i den svenska skärgården utan på många andra attraktiva fritidsorter tvingas bort från skärgården. Speciellt gäller detta människor som lever i livsformer knutna till areella näringar, det vill säga fiskare och bönder. För vår del i Sverige handlar det om existensen för de människor som med sina liv skall förverkliga de miljö- och hushållningsmässiga mål för skärgården som riksdagen beslutat om.

Det är ett känt kristdemokratiskt krav att fastighetsskatten skall avvecklas. I stället bör kommunerna ges möjlighet att ta ut en avgift som täcker kostnaderna för gatuunderhåll, brandförsvar och annan kommunal service kopplad till fastigheten. Det finns anledning att fästa uppmärksamhet på skärgårdsbefolkningens villkor, men frågan om en samlad skärgårdspolitik har bollats mellan olika utredningar och hanterats av såväl Glesbygdverket som regeringen utan att leda till konkreta förslag. Detta förhållande pekar på behovet av ett samlat grepp där en tydlig aktör också agerar som en sammanhållande kraft. När det saknas en tydlig statlig samordning leder det till stora bekymmer i skärgårdsområdena, bl.a. i form av förlorade arbetstillfällen.

Levande skärgårdssamhällen förutsätter också att de boendes hälsa och tillgång till social service beaktas. Det måste vara möjligt för barnfamiljer och

Fel! Okänt namn på

äldre att bo i skärgården med tillgång till barnomsorg, skola samt vård- och omsorgsinsatser. Valfärdspolitiken måste utgå från individens och familjens behov och inte från geografin. Den moderna informationstekniken öppnar många nya möjligheter till försörjning och ger också möjlighet att utveckla och behålla de för svenska skärgårdar viktiga offentliga verksamheterna.

Det är positivt att Glesbygdverket medverkat till ett vidgat skärgårdsbegrepp. Det är nu ytterst angeläget att Sverige verkar för att dessa begrepp också får genomslag. Skärgårdstrafiken måste värnas och utvecklas för att möjliggöra kvarboende och stimulera näringsverksamheten i området. Det måste också skapas förutsättningar för människor att bo i skärgården men arbeta på fastlandet. Färjetrafiken är avgörande för de boende på öarna, och därför måste reglerna och deras tillämpning vara enhetliga och tydliga. Det bör åligga Vägverket och Glesbygdverket att ta ett samlat grepp om regelverket samt klargöra statens ansvar för färjetrafiken i skärgårdarna.

Det finns exempel på en rad andra skärgårdsfrågor av stor vikt, främst för den bosatta och yrkesverksamma befolkningen. Det gäller det fria fisket, ejderjakten, att minska skarvarnas skadeverkningar och att begränsa sälstammens ökning. I avvaktan på en sådan samordning, inom ramen för ett skärgårdsråd eller liknande, är det av största vikt att ha en lyhördhet för de människor som är beroende av skärgårdsfisket för sin försörjning och i förlängningen för sina förutsättningar till kvarboende.

Stockholm den 23 september 2005

Yvonne Andersson (kd)

Sven Brus (kd)